

Saksprotokoll i Kommunestyret - 30.01.2020

Behandling:

Øyvind Wiger Haraldsvik (AP) fremmet følgende forslag til uttalelse fra Ørland kommune til KS debatthefte, fremmet av

Ørland Arbeiderparti

Ørland SV

Ørland MDG

Ørland Senterparti

1. Hva bør kommunen/fylkeskommunen selv prioritere innenfor realistiske økonomiske rammer for å styrke bærekraften i omsorgstjenestene – på kort og på lang sikt?

- Kommunen bør prioritere god bemanningsplanlegging for at kompetanse vi har lite av, blir brukt der den trengs mest, og sikre nok grunnbemanning for å holde sykefraværet nede. Dagaktivitetstilbudet kan også styrkes ved hjelp av godt samarbeid med frivilligheten.

2. Hvilke tiltak bør staten prioritere som kan styrke bærekraften i omsorgstjenestene, innenfor de økonomiske rammer som staten selv har signalisert er realistiske?

- Statens bør reversere antall liggedøgn på sykehus til 10 dager før kommunene bøtelegges. I dag straffes kommuner økonomisk om de lar pasienter i livets siste fase få en verdig avslutning, der de er. Bøtelegging gjør at mange sårbare mennesker transporteres ut, når de trenger ro. Kommuner som ikke har ressurser til å ta imot pasienter som skrives ut fra sykehus, bør få andre insentiver enn ytterligere reduserte ressurser.

3. Hvordan kan kommune og stat sammen skape forståelse for hva som innbyggerne skal kunne forvente av offentlige tjenester – og hva som bør kunne forventes av den enkelte innbygger for å forebygge og forberede et liv med behov for omsorgstjenester?

- Informasjonsarbeidet opp mot innbyggerne bør videreføres og styrkes. Strategisk byplanlegging må sikre sentrumsnære boliger med livsløpsstandard og gangavstand til butikker og offentlige tjenester. Hverdagsrehabiliteringen i kommunene må styrkes slik at flere hjemmeboende stimuleres til å være sjef i eget liv, bl.a. med bruk av velferdsteknologi.

4. Hvordan kan KS best støtte opp under kommunesektorens arbeid for å sikre bærekraftige velferdstjenester i fremtiden?

- KS kan jobbe med myndighetene for å øke overføringer til kommunene. KS bør kreve at tildelte prosjektmidler ikke kuttes ved prosjektslutt, men derimot fases ut. KS kan bidra med opplæringstiltak innen velferdsteknologi og fremme innovasjon innen hverdagsrehabilitering.

5. Hvordan kan kommunene og KS tenke nytt om organisering, kompetansebehov og oppgaveløsning i samarbeid med andre?

- KS kan bistå kommunene med lederutvikling, oppgavekartlegging og bemanningskartlegging i organisasjonen. KS kan bistå med kompetanseanalyse for å identifisere nåværende og fremtidige kompetansebehov.

6. Hvilke endringer i lov- og avtaleverk kan støtte opp under nytenkning og innovasjon på arbeidsgiverområdet?

- Lovverket kan begrense muligheten til å hente ut utbytte fra av offentlig finansierte tjenester. Tjenester som utføres i egenregi gir større rom for innovasjon enn tjenester som settes ut på anbud. Ved anbud på tjenester tas opptjente verdier ofte ut av anbudsvinner som utbytte ved avtaleperiodens utløp, fremfor å fase disse verdiene inn i tjenestene gjennom innovasjon.

7. Bør KS i hovedtariffoppgjøret 2020 gå inn for at alle arbeidstakere med sentral lønnsdannelse får en så god, generell reallønnsutvikling som mulig, eller ønskes en sterkere prioritering av enkelte arbeidstakergrupper? I så fall hvilke?

- KS bør gå inn for en generell god reallønnsvekst og økte ubekvemstillegg for alle arbeidstakere gjennom sentral lønnsdannelse.

Anne M. Bjørnerud (H) fremmet følgende forslag på vegne av Ørland Høyre og FrP:

1. Hva bør kommunen selv prioritere innenfor realistiske økonomiske rammer for å styrke bærekraften i omsorgstjenestene – på kort og lang sikt? Vi bør jobbe enda mer med forebygging og helsefremming. Blant annet gjennom å tilrettelegge for utvikling av helsefremmende lokalmiljø, med utvikling sosiale arenaer og god tilrettelegging for fysisk aktivitet. Dette bør skje i samarbeid med familie, frivillighet og lokalsamfunn. Vi bør videre investere mer i ny teknologi og prøve ut nye arbeidsformer. Vi bør videre ha en god politikk for å styrke arbeidslinja og aktivitetslinja. Flere som går på passive ytelser bør bruke sin kompetanse i kommunale oppgaver. Vi må også bli enda bedre til å involvere innbyggerne i oppgaveutførelsen. Etablering av kommunale praksisplasser og tettere tverrsektorielt samarbeid kan være en god måte å gjøre dette på. Vi mener også at god ledelse og godt nærværarbeid som gir mer helsefremmende arbeidsplasser vil bidra til økt bærekraft. I nærværarbeidet handler det også om kulturbygging og kulturendring, eks. vis at medarbeidere som er gradert sykmeldte likevel kan ha 100 % oppmøte på arbeidsplassen, og gjøre tilpassede oppgaver.

2. Hvilke tiltak bør staten prioritere som kan styrke bærekraften i omsorgstjenestene, innenfor de økonomiske rammer som staten selv har signalisert er realistiske? Forutsigbarhet og langsiktighet i de statlige virkemidler er viktig. Staten kan etablere tilskuddsordning til skoleutbygginger på linje med ordninger for sykehjem m.v., et tiltak som vil styrke bærekraften i kommunal økonomi, og dermed også bærekraften i omsorgstjenestene. Staten kan bidra til redusert statlig byråkrati i departement og direktorat, og derved frigjøring av offentlige midler som kan styrke lokaldemokratiet og kommunale budsjetter. Staten bør være tydeligere på hvordan nye oppgaver skal finansieres, dette fordi det foregår mange «tause» reformer, som ikke synes fra dag til dag men som påvirker bærekraften i omsorgstjenestene på lengre sikt. Staten kan bidra med midler til teknologi, eksempelvis bevilge en «teknologimilliard» som benyttes til utbygging og utvikling av velferdsteknologi og digitalisering. Det er behov for å se på en økning av innbyggertilskuddene for å motvirke den reduserte bærekraften som har oppstått i kommunene på basis av mange overførte oppgaver, her kan nevnes; - samhandlingsreformen i helse- og omsorgsvesenet, der stadig flere og mer kompliserte oppgaver er flyttet over på kommunene uten at finansiering følger med. - Innføring av bemanningsnormer i barnehage og lærernorm i skole. - Statlig overføring av mange elementer innenfor hjelpemiddelområdet. - Reduserte statlige bevilgninger til arbeidsavklaringspenger. - M.m. Staten kan også bidra til bedre

finansieringsordninger av videre og etterutdanning innenfor omsorgstjenesten, jamfør de ordninger som finnes i skolesektoren.

3. Hvordan kan kommune og stat sammen skape forståelse for hva innbyggerne skal kunne forvente av offentlige tjenester – og hva som bør kunne forventes av den enkelte innbygger for å forebygge og forberede et liv med behov for omsorgstjenester?

De rikspolitiske signaler samsvarer ofte ikke med lokalt handlingsrom og evne til gjennomføring. Staten og kommunene kan ha en felles informasjonsstrategi for å avstemme forventningene til hva kommunene er i stand til å levere, og hvilke forventninger det er til den enkelte innbygger sin «egenaktivitet». Egenmestringsperspektivet må tydeliggjøres, og synliggjøring av mulighetsrommet for tilpasninger av egen bolig kan gjerne være en felles informasjonsoppgave. Stat og kommune kan ha enda tettere dialog og ha et felles mål om styrking av lokaldemokratiske prosesser og redusert statlig styring, eks. vis gjennom færre statlige normer og forordninger og dermed en styrking av det lokale «prioriteringsrommet».

4. Hvordan kan KS best støtte opp under kommunesektorens arbeid for å sikre bærekraftige velferdstjenester i fremtiden? KS må være enda mer tydelige i dialogen og forhandlingene inn mot staten, og også være tydelig på hvilke forventninger KS som representant for arbeidsgiverne/ kommunene har inn mot fagforeningene. Store lønnsoppgjør reduserer kommunenes bærekraft så lenge lønns- og prisstigning ikke blir kompensert over statsbudsjettet. Statens forhandlinger mot frontfaget blir ofte styrende for de kommunale lønnsoppgjørene, og dette må derfor også signaliseres til staten som forhandlingspart inn mot årets hovedoppgjør. Trepартssamarbeidet kommune, stat og fagforeningssammenslutninger bør skaffe seg enda bedre kunnskapsgrunnlag om dagens situasjon og på basis av denne kunnskapen finne ut hva som vil være riktig vei videre. Dette innebærer gode drøftinger om hva som kan styrke mulighetsrommet for å bidra til økt bærekraft for kommunene. Mulig å arbeide frem flere fellesløsninger for alle kommuner rundt teknologiske og digitale løsninger, f.eks. felles sakssystem, felles digitale plattformer. Der kan KS være en pådriver. 5. Hvordan kan kommunene og KS tenke nytt om organisering, kompetansebehov og oppgaveløsning i samarbeid med andre?

Når store/ tunge statlige oppgaver flyttes over på kommunene, slik som drift av barneverninstitusjoner (som nå er på trappene), der bør en tenke enda større geografiske samarbeidsløsninger. Kommunene har god erfaring med eksempelvis rundt drift eksempelvis drift av krisesentre, felles innkjøpsordninger, lønn og regnskap, fellesskap rundt drift av ulike typer spesialiserte helse- og omsorgstjenester, felles IKT, felles brann- og redningstjeneste, og en bør søke tilsvarende løsninger også på andre tjenestoområder. Tettere kopling mellom utdanningsinstitusjoner og praksisfelt vil sikre kommunene bedre tilgang til den kompetansen vi har behov for å utvikle. Her bør kommunene samarbeid bedre som bestiller av forskning og utdanning de har behov for, og dermed gi bedre styringssignaler inn mot forsknings- og utdanningsinstitusjoner. 6. Hvilke endringer i lov- og avtaleverk kan støtte opp under nytenkning og innovasjon på arbeidsgiverområdet? Noe «løsere» og mer fleksible sentrale tariffavtaler vil gi større lokalt handlingsrom for lokale prioriteringer og lokale avtaler. Mer fleksible og utviklingsorienterte arbeidstidsavtaler med ulike yrkesgrupper kunne sikret større tverrsektoriell samhandling rundt løsning av deltidsutfordringene på andre yrkesgrupper. En mer fleksibel folketrygdlov, og større skjønn i utøvelsen. Et eksempel kan være finansiering av uføregrad på de som har en uføregrad under 50 % over Folketrygden. Pr i dag finansieres dette av bedriftene/ kommunene.

Et annet eksempel er at folk som har fått fastsatt en varig uføregrad gjennom Nav, gjerne kan få mulighet til å bidra i løsning av samfunnsoppdrag i kommunen der de bor, uten at dette skal

ha konsekvenser for uføregraden eller utbetalingene fra folketrygden. Det er helse i å være i aktivitet i samfunnsnyttig arbeid, og lovverket bør ikke være til hinder for dette. 7. Bør KS i hovedtariffoppgjøret 2020 gå inn for at alle arbeidstakere med sentral lønnsdannelse får en så god, generell reallønnsutvikling som mulig, eller ønskes en sterkere prioritering av enkelte arbeidstakergrupper? I så fall hvilke?

Sentral lønnsdannelse med god generell lønnsutvikling er å foretrekke på kapittel 4, mens en må ha lokale lønnsavsetninger for å sikre lønnsutvikling innenfor kapittel 3 og kapittel 5. Partene sentralt kunne forhandlet frem høyere satser for tillegg for å sikre gode kompensasjoner for de som arbeider i arbeidstidsordninger som innebærer arbeid på kveld, natt og helg. Det hadde vært et godt bidrag for å sikre god kompetanse også på disse tidspunktene av uka/ året.

Votering

Forslag fremmet av Øyvind Wiger Haraldsvik (AP) ble satt opp mot forslag fremmet av Anne M. Bjørnerud (H). Forslag fremmet av Øyvind Wiger Haraldsvik ble vedtatt mot 7 stemmer.

Vedtak:

Følgende uttalelse ble vedtatt:

1. Hva bør kommunen/fylkeskommunen selv prioritere innenfor realistiske økonomiske rammer for å styrke bærekraften i omsorgstjenestene – på kort og på lang sikt?

- Kommunen bør prioritere god bemanningsplanlegging for at kompetanse vi har lite av, blir brukt der den trengs mest, og sikre nok grunnbemanning for å holde sykefraværet nede. Dagaktivitetstilbudet kan også styrkes ved hjelp av godt samarbeid med frivilligheten.

2. Hvilke tiltak bør staten prioritere som kan styrke bærekraften i omsorgstjenestene, innenfor de økonomiske rammer som staten selv har signalisert er realistiske?

- Statens bør reversere antall liggedøgn på sykehus til 10 dager før kommunene bøtelegges. I dag straffes kommuner økonomisk om de lar pasienter i livets siste fase få en verdig avslutning, der de er. Bøtelegging gjør at mange sårbare mennesker transporteres ut, når de trenger ro. Kommuner som ikke har ressurser til å ta imot pasienter som skrives ut fra sykehus, bør få andre insentiver enn ytterligere reduserte ressurser.

3. Hvordan kan kommune og stat sammen skape forståelse for hva som innbyggerne skal kunne forvente av offentlige tjenester – og hva som bør kunne forventes av den enkelte innbygger for å forebygge og forberede et liv med behov for omsorgstjenester?

- Informasjonsarbeidet opp mot innbyggerne bør videreføres og styrkes. Strategisk byplanlegging må sikre sentrumsnære boliger med livsløpsstandard og gangavstand til butikker og offentlige tjenester. Hverdagsrehabiliteringen i kommunene må styrkes slik at flere hjemmeboende stimuleres til å være sjef i eget liv, bl.a. med bruk av velferdsteknologi.

4. Hvordan kan KS best støtte opp under kommunesektorens arbeid for å sikre bærekraftige velferdstjenester i fremtiden?

- KS kan jobbe med myndighetene for å øke overføringer til kommunene. KS bør kreve at tildelte prosjektmidler ikke kuttes ved prosjektslutt, men derimot fases ut. KS kan bidra med opplæringstiltak innen velferdsteknologi og fremme innovasjon innen hverdagsrehabilitering.

5. Hvordan kan kommunene og KS tenke nytt om organisering, kompetansebehov og oppgaveløsning i samarbeid med andre?

- KS kan bistå kommunene med lederutvikling, oppgavekartlegging og bemanningskartlegging i organisasjonen. KS kan bistå med kompetanseanalyse for å identifisere nåværende og fremtidige kompetansebehov.

6. Hvilke endringer i lov- og avtaleverk kan støtte opp under nytenkning og innovasjon på arbeidsgiverområdet?

- Lovverket kan begrense muligheten til å hente ut utbytte fra av offentlig finansierte tjenester. Tjenester som utføres i egenregi gir større rom for innovasjon enn tjenester som settes ut på anbud. Ved anbud på tjenester tas opptjente verdier ofte ut av anbudsvinner som utbytte ved avtaleperiodens utløp, fremfor å fase disse verdiene inn i tjenestene gjennom innovasjon.

7. Bør KS i hovedtariffoppgjøret 2020 gå inn for at alle arbeidstakere med sentral lønnsdannelse får en så god, generell reallønnsutvikling som mulig, eller ønskes en sterkere prioritering av enkelte arbeidstakergrupper? I så fall hvilke?

- KS bør gå inn for en generell god reallønnsvekst og økte ubekvemstillegg for alle arbeidstakere gjennom sentral lønnsdannelse.